

Tereza Nejtková

**Růžena Jesenská: Mimo svět – ediční příprava a komentář k souboru povídek
(posudek vedoucího bakalářské práce)**

Tématem bakalářské práce Terezy Nejtkové je ediční příprava povídkového souboru Růženy Jesenské *Mimo svět* (1909). Tento výběr si zaslouží ocenění – Jesenská, často považovaná jen za autorku konvenční citově laděné poezie a prózy, zůstává dlouhodobě stranou odborné i čtenářské pozornosti. Příčinou tohoto nezájmu je jistě i značný rozsah a nepřehlednost jejího díla. Proto je třeba vyzdvihnout, že Nejtková si pro svou práci vybrala soubor povídek, který patří v autorčině tvorbě k nejvýraznějším. Spisovatelka v něm zjevně překračuje hranice běžné novoromantiky směrem k prohloubenějšímu, dobovými dekadentními náladami inspirovanému psychologismu, pod povrchem zdánlivě nehlubokých citových dramát v jednotlivých povídkách dozrávají složité podvědomé a nevědomé touhy. Že přitom nešlo v kontextu spisovatelčiny tvorby o počin ojedinělý, dokládá Nejtková vhodně edicí podobně laděné povídky *Ztracené slovo* ze souboru *Z nepřístupných zahrad* (1912), kterou připojila jako přílohu své práce.

Po úvodní přehledné a stručné biografické kapitolce následuje charakteristika sbírky *Mimo svět*. Autorka práce zde záměrně nepřekračuje hranice edičního zaměření své práce a nepokouší se o hlubší analytické sondy nebo o osobité interpretační výkony; přesto se jí podařilo dospět k několika zajímavým postřehům. Stylizovanost povídek dokládá na kresbě prostředí a na exkluzivních jménech postav. Jako charakteristický rys artistního stylu Jesenské připomíná stupňovitost vyprávění (např. vypravěčka vypravuje příběh, který jí vyprávěla jiná žena na základě vyprávění třetí ženy) nebo využívání dopisů a deníkových záznamů. V tematické rovině se pokouší rozlišovat mezi „dekadentně“ náladovými texty a povídkami, které řeší konkrétní vztahové nebo obecněji sociální situace a problémy (osamělost, lesbická láska, patologická mateřská láska apod.). Všimá si také, že řada protagonistů povídek uvázne v situaci marného, nenaplněného citu, ale i toho, že pokusy překročit hranici a realizovat vztah vůlí či násilím končí u Jesenské vesměs tragicky.

Poněkud pomíjí pudovou erotiku, která motivuje extrémní činy a touhy jednotlivých protagonistů. Tu ale vesměs připomínají dobové kritické reakce, o kterých autorka práce referuje v následující kapitolce.

Vlastní ediční práce začíná až v kapitole o genezi textu. Nejtková dohledala časopisecké otisky všech povídek (v *Lumíru*, *Květech* a ve *Zvonu*) a jejich texty srovnala s prvním (1909) i druhým vydáním sbírky (1926). Čtyřicet stran různočtení dokládá, jakou péči Jesenská průběžně věnovala úpravám textů svých povídek. Jestliže Nejtkovou provedený pečlivý popis proměn textu mezi jednotlivými vydáními představuje výkon hodný ocenění, následující kapitola, charakterizující vlastní prováděné ediční úpravy, je spíše průměrná – přestože právě tady se Nejtková pokusila i o souhrnnou charakteristiku stylových a jazykových zvyklostí Jesenské. Další kapitola, Vysvětlivky, vyniká spíše pečlivostí než výjimečnou akribií. Nemalý výkon jistě představoval pečlivý přepis textu (téměř 150 stran práce) a důsledné provedení avizovaných edičních úprav. Tím spíš lze ocenit, že Nejtková jako přílohu přepsala a edičně připravila ještě další, téměř čtyřicetistránkovou povídku *Ztracené slovo*. V případě tohoto textu hodnota edičního výkonu spočívá nejen v obsáhlém soupisu různočtení, ale také v bohatých Vysvětlivkách, dobře postihujících množství odlehlých antických reálií.

Práce Terezy Nejtkové představuje především prakticky využitelný, samostatný a pečlivý ediční výkon a v této perspektivě práci doporučuji k obhajobě a navrhuji pro ni hodnocení výborně.

V Praze 6. 8. 2017

PhDr. Václav Vaněk, CSc.